

AANVULLEND ECOLOGISCH ONDERZOEK

JOHN F. KENNEDYLAAN

TE EINDHOVEN

Ecologie

Rapportage aanvullend ecologisch onderzoek

John F. Kennedylaan te Eindhoven

Opdrachtgever	Rho adviseurs voor leefruimte Torenallee 20 5617 BC Eindhoven
Rapportnummer	2722.003
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	16 oktober 2017
Vestiging	Brabant Heinz Moormannstraat 1b 5831 AS Boxmeer 0485 - 581818 boxmeer@econsultancy.nl
Opsteller	ing. T. Bruinsma
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	drs. J.G.T. Driessen
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde protocollen en richtlijnen voor onderzoek. Het onderzoek betreft echter een momentopname en geeft een inschatting van de aanwezigheid van beschermde soorten op de onderzoekslocatie. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is nooit met zekerheid uit te sluiten. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	1
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	1
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	2
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK.....	3
4	ONDERZOEKSMETHODIEK	4
5	ONDERZOEKSRESULTATEN.....	5
	5.1 Vleermuizen.....	5
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	6
	6.1 Vleermuizen.....	6
7	CONCLUSIES.....	7

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Rho adviseurs voor leefruimte opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek ter plaatse van het maatschappelijk gebouw (studentenbunker) aan de John F. Kennedylaan te Eindhoven.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en sloop en renovatie ter plaatse.

Het onderzoek wordt uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan flora en fauna die Econsultancy in augustus 2017 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 2722.002).

Uit de quickscan blijkt dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming er op sommige punten meer informatie is benodigd ten aanzien van vleermuizen.

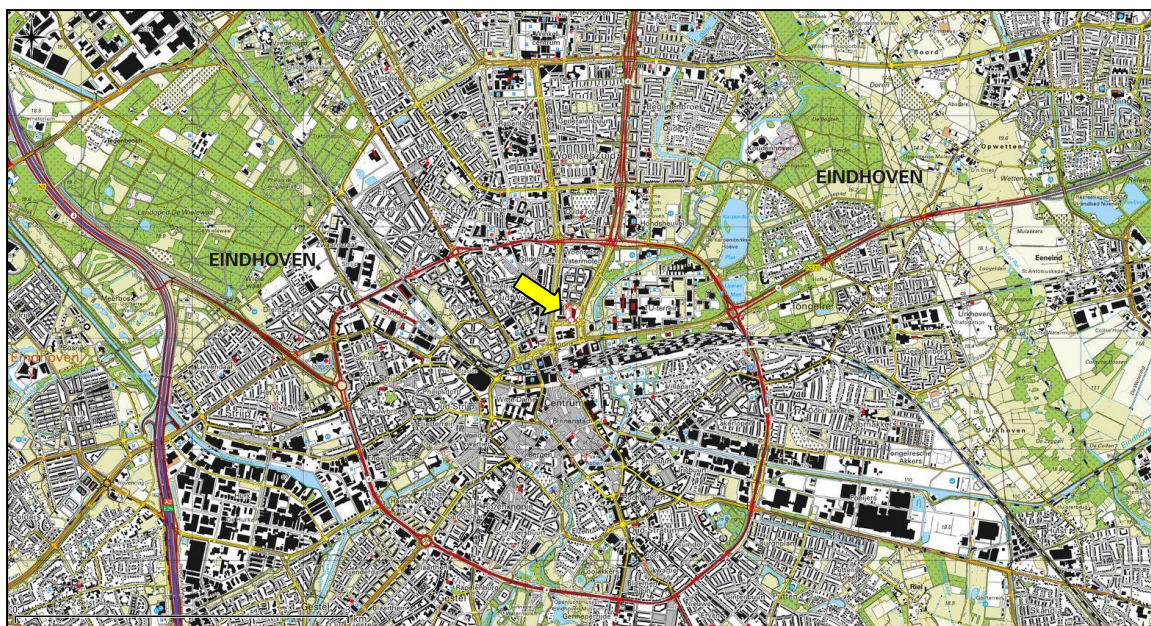
Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 10.000 \text{ m}^2$) ligt aan de John F. Kennedylaan, circa 700 meter ten noorden van het centrumgebied van Eindhoven. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 51 O (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 161.384$, $Y = 161.466$.

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft in de huidige situatie een maatschappelijk gebouw (studentenbunker). Ten westen van de bebouwing is een parkeerplaats gelegen. Rondom de bebouwing en parkeervoorziening zijn groenstructuren aanwezig met daarin verschillende soorten bomen. Aan de noord-, oost- en zuidzijde van de onderzoekslocatie staan onder andere: Amerikaanse eik, zomereik en gewone esdoorn. Ten zuidwesten van de bebouwing staan twee sierbomen (meelbessen) en op het westelijk deel van de onderzoekslocatie, langs de weg Bisschopsmolen, staan berken. Aan de westzijde van de onderzoekslocatie zijn woonwijken gelegen en ten noorden van de onderzoekslocatie bevinden zich groenvoorzieningen met daarachter een woonwijk. Ten zuiden grenst de onderzoekslocatie aan de Vincent van Den Heuvellaan en ten oosten van de locatie bevindt zich de John F. Kennedylaan.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens het cultuurhistorisch gebouw grotendeels (qua uiterlijk) te behouden en hieraan een torenelement tot maximaal 100 meter aan toe te voegen. Voor de integratie van dit torengedeelte zal een beperkt gedeelte (middengedeelte) van de bestaande bebouwing gesloopt worden (figuur 2). Er zal bovendien op het perceel een ondergrondse parkeergarage aangelegd gaan worden. In het nieuw te realiseren gebouw zullen hoofdzakelijk woningen gerealiseerd worden evenals (in beperkte mate) kantoorruimten en een grandcafé. In figuur 3 is een schets van de toekomstige situatie te zien. De begroeiing zal waar mogelijk behouden blijven. Tevens zal de groenstructuur op het perceel en daaromheen verder geoptimaliseerd gaan worden in samenspraak met gemeente en omgeving. Hiervoor zal een landschapsontwerp worden opgesteld.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie met locatie voor herontwikkeling.(rood) gearceerd.

Figuur 3. Schets toekomstige situatie.

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

Uit de quickscan blijkt dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming er op sommige punten meer informatie is benodigd:

Vleermuizen

Momenteel zijn er onvoldoende bruikbare gegevens beschikbaar over het gebruik door vleermuizen van de onderzoekslocatie en de directe omgeving. Gelet op de omvang van de onderzoekslocatie en de verschillende functies (verblijfplaats, foerageergebied en vliegroute,) die het gebied op basis van habitatkenmerken kan hebben, is het mogelijk dat er overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot vleermuizen. Een aanvullend vleermuis onderzoek binnen het geschikte seizoen dient meer uitsluitsel te geven over het gebruik van de onderzoekslocatie door vleermuizen. Vervolgens dient vastgesteld te worden of er overtredingen plaats zullen vinden bij de uitvoering van het project en of mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn.

4 ONDERZOEKSMETHODIEK

Voor vleermuizen zijn in de periode half augustus tot oktober 3 aanvullende veldbezoeken uitgevoerd. De inventarisatiemethode is conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie 2017), dat is opgesteld door het vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Beo's en de Zoogdiervereniging, in overleg met Dienst Landelijk Gebied en de Gegevensautoriteit Natuur. De onderzoeksinspanning is gebaseerd op de functies zomerverblijfplaats en paarverblijf/baltsplaats voor de gewone dwergvleermuis en zomerverblijfplaats voor laatvlieger.

In de periode van half augustus – half september hebben twee avondrondes plaatsgevonden ten behoeve van het aantonen/uitsluiten van de functie paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en zomerverblijfsplaats van de laatvlieger. In de maanden augustus en september maken gewone dwergvleermuizen namelijk gebruik van paarverblijfplaatsen en zijn veel soorten in de omgeving van hun winterverblijf te vinden. Deze avondrondes zijn gecombineerd uitgevoerd met een onderzoek naar de aanwezigheid van zomerverblijfplaatsen van de laatvlieger. Daarnaast is in oktober één ochtendronde uitgevoerd ten behoeve van het aantonen/uitsluiten van een zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis. Tabel I bevat een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken.

Alle veldbezoeken zijn uitgevoerd met behulp van een batdetector (Pettersson D 240x) met opname-mogelijkheid. Een batdetector zet het voor het menselijk gehoor niet hoorbare ultrasone geluid van vleermuizen om naar frequenties die wel hoorbaar zijn. Op basis van de geluidsfrequenties en ritmes kunnen verschillende soorten vleermuizen worden onderscheiden. De opnamemogelijkheid is belangrijk omdat de geluidsopnames kunnen worden gebruikt voor het determineren van soorten die op basis van hun geluid moeilijk zijn te onderscheiden (met name Myotis-soort) en waarbij het sonogram uitsluitsel kan geven. Hierbij wordt gebruik gemaakt van analyseprogramma Batsound of bat Explorer.

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van vleermuizen gunstig. De buitentemperaturen lagen tussen de 11 °C en 18 °C, de windsnelheid bedroeg maximaal 3 Beaufort en tijdens alle veldbezoeken was het geheel droog.

Tabel I. Onderzoeksinspanning

		augustus 2017	september 2017	Oktober 2017
vleermuizen	tijdstip	-	2 x avond	1 x ochtend
	datum		26 augustus/15 september	11 oktober
	functie		paar/zomerverblijfplaats gewone dwergvleermuis en zomerverblijfplaats laatvlieger	zomerverblijfplaats gewone dwergvleermuis

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen binnen de onderzoekslocatie

Gedurende de veldrondes zijn tijdens geen van de veldbezoeken invliegende, uitvliegende, zweremde of gevel grijpende vleermuizen waargenomen binnen de onderzoekslocatie. Tevens zijn geen baltende vleermuizen aangetroffen die binding vertoonde met het gebouw op de onderzoekslocatie. Op basis van de huidige onderzoeksinspanning kan met voldoende zekerheid worden vastgesteld dat de te slopen bebouwing geen functie heeft als zomerverblijfplaats en paarverblijf/baltsplaats voor de gewone dwergvleermuis en zomerverblijfplaats voor laatvlieger. Door het ontbreken van dergelijke functies is ook de aanwezigheid van kraam- en winterverblijfsplaatsen voor de gewone dwergvleermuis en laatvlieger uitgesloten.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

Op 26 augustus en 15 september zijn gedurende de veldbezoeken tussen 22:00 en 24:00 enkele gewone dwergvleermuizen met sociale roep waargenomen ten noorden en westen van de onderzoekslocatie. De waarnemingen zijn gedaan ter plaatse van de woningen aan de westzijde van de Bisschopsmolen en de groenstructuren ten noorden van de Hoodonkse molen. De sociale roep duidt hoogstwaarschijnlijk op een paarverblijf in de omgeving van de onderzoekslocatie. In de directe nabijheid van de onderzoekslocatie zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen waargenomen. Verstoring door de voorgenomen plannen op een nabijgelegen verblijfplaats van vleermuizen is dan ook niet aan de orde.

Foeragerende / passerende vleermuizen

Tijdens de veldbezoeken zijn er langs de randen van de onderzoekslocatie enkele (1 tot 2) foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Op de onderzoekslocatie is marginaal foerageerhabitat aanwezig. De foeragerende vleermuizen betreffen dan ook exemplaren welke langs de gevels van de aangrenzende woonhuizen foerageerden. De plannen zullen, gezien de herontwikkeling van een bestaand gebouw, geen aantasting van essentieel foerageerhabitat vormen.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Dergelijke potentiële vliegroutes zijn op de onderzoekslocatie niet aanwezig. Door de herstructurering van de onderzoekslocatie worden geen vliegroutes verstoord. Tijdens de veldbezoeken zijn geen eenduidige vliegpatronen aangetroffen die door meerdere individuen worden gevolgd. Er is geen sprake van een eenduidig vliegpatroon dat door meerdere individuen wordt gevolgd. Overtreding ten aanzien van vliegroutes is hierbij niet aan de orde.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

6.1 Vleermuizen

Beschermingsregime

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten genieten binnen de Natuurbeschermingswet een strikte bescherming. Alle vleermuissoorten staan vermeld in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Dit betekent dat ze beschermd zijn tegen verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort". Dit houdt in dat niet alleen de zomer- en winterverblijfplaatsen maar ook de verbindingen hiertussen (vliegroutes) en de foerageergebieden bescherming genieten.

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

Door de sloop en herontwikkeling van het gebouw worden geen vaste rust- en verblijfsplaatsen van vleermuizen verstoord. De plannen veroorzaken geen overtreding van de Wet natuurbescherming.

Foeragerende vleermuizen

De ontwikkelingslocatie heeft een marginale functie als foerageergebied voor vleermuizen. Er is geen sprake van het verloren gaan van essentieel foerageergebied. De plannen veroorzaken dan ook geen overtreding van de Wet natuurbescherming.

Vliegroutes

Door de herstructurering van de onderzoekslocatie worden geen vliegroutes verstoord. Overtreding ten aanzien van vliegroutes is niet aan de orde.

7 CONCLUSIES

Econsultancy heeft in opdracht van Rho adviseurs voor leefruimte een aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de John F. Kennedylaan te Eindhoven.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en sloop en renovatie ter plaatse.

Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens het cultuurhistorisch gebouw grotendeels (qua uiterlijk) te behouden en hieraan een torenelement tot maximaal 100 meter aan toe te voegen. Voor de integratie van dit torengedeelte zal een beperkt gedeelte (middengedeelte) van de bestaande bebouwing gesloopt worden.

Functie onderzoekslocatie voor vleermuizen

Gedurende het aanvullend vleermuisonderzoek zijn geen verblijfsplaatsen, essentieel foerageergebied of vliegroutes vastgesteld. De plannen veroorzaken dan ook geen overtreding van de Wet natuurbescherming.

Conclusie

Vervolgstappen ten opzichte van streng beschermde soorten zijn niet aan de orde. Wel dient ten allen tijde rekening gehouden te worden met de zorgplicht.

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kun oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Flora- en faunawet is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Flora- en faunawet een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Flora- en faunawet. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Flora- en faunawet omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

